

Mireille RĂDOI, expert în securitate internațională:

BUCUREȘTIUL A FOST CAPITALA LUMII – fie și pentru trei zile!

MOMENTE INEDITE DE DIPLOMAȚIE ȘI COMUNICARE PUBLICĂ

– Summitul NATO s-a încheiat. Cum se văd, acum, la rece, rezultatele reuniunii la nivel înalt a aliaților? – Se văd... foarte bine de la București. Este pentru prima oară când calificativele au variat. De la cele pozitive la cele rezervate. A fost un Summit cu... suspans! și asta deoarece, pentru prima oară, cărțile nu au fost jucate înainte. Deși mecanismul pentru găsirea consensului în cadrul Alianței, pentru includerea de noi membri a funcționat. De aceea cred că a fost un eveniment cu o semnificație aparte în istoria de 59 de ani ai NATO.

– A fost un summit în care actorii implicați au jucat pe mai multe planuri? – Da, dacă ne referim la planul public și la cel din... spatele declarațiilor. Nu este însă nicio surpriză că la toate reuniunile de genul acesta există un set de declarații publice și o serie de întâlniri private. În cadrul acestora s-au pus pe masă și... așii din mânecă.

– Ca practician de relații publice ați observat și momente inedite, cu un anumit impact la telespectatori? – Da. Cu îngăduința dumneavoastră, aș menționa doar două din acestea. A fost mai întâi fotografia mișcată a șefilor de delegații. Care a constituit unul din elementele cu... sare și piper ale summitului. Faptul că nici un fotoreporter nu a reușit să realizeze vestita FAMILY PHOTO, la standardul obișnuit, conferă o imagine mai apropiată de atmosfera reală a summitului, reflectând spiritul acestuia. Totul a fost în mișcare, nu au fost lucruri truate. Nici momente aranjate. Participanții s-au integrat în dinamica deloc previzibilă a acestui eveniment.

Dacă îmi permiteți, a mai fost un moment savurat, de data asta, de telespectatoare. Mă refer la cele câteva cadre filmate la dineul unde soția președintelui României se afla la masă între președinții Putin și Bush. Ar merita un studiu de caz, în privința comportamentului nonverbal, a proximității, modul în care erau așezați la masă, aplicarea regulilor de protocol etc. Nimic nu era întâmplător acolo. Iar soția șefului statului român a avut o prestanță elegantă. Era flancată de cei mai puternici oameni ai lumii. Mă gândeam cum te poți pregăti pentru o asemenea întâlnire? Ce poți să simți în secunde acelea? Tocmai de aceea apreciez că prima doamnă a fost într-adevăr o primă doamnă. Nu i se citea pe față emoția, deci ne putem închipui ce simțea.

Aș mai remarca ceva referitor la aceleași secvențe, privitor la limbajul nonverbal și gestică. De data asta vizez persoana președintelui rus. Putin părea destul de mulțumit de sine și stăpân pe situație, dacă vreți. și relaxat în postura respectivă. Sau mima foarte bine, încât aveai senzația, urmărind acele cadre, că domină efectiv contextul de comunicare. Poate că antrenamentul anterior, de ani buni, în gestionarea întâlnirilor de tot felul, face-to-face/ față în față, i-a folosit și acum. Este un actor desăvârșit, Vladimir Putin. Când vrea să fie diplomat reușește, când dorește să fie adaptat unui anumit mediu o face cu succes, iar când își propune să fie dur este perceput ca atare.

O PARALELĂ ÎNDRĂZNEAȚĂ

– Revenind la agenda Summitului, cum vă explicați opoziția Greciei față de invitarea Macedoniei în Alianță? – Grecia blochează din 1991 încercările macedonenilor de a promova un stat cu identitatea Macedoniei. Îmi amintesc că eram la o reuniune interparlamentară, prin 1992, și a fost un scandal atunci. Parlamentarii greci s-au retras de la discuții. Și au revenit numai după ce etichetele de prezentare ale delegației macedonene au fost schimbate cu cele incluzând inițialele FYROM – Former Yugoslav Republic of Macedonia/ Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei.

Este o problemă identitară. Se înțelege mai greu parcursul istoric, extrem de dificil, al statelor din spațiul ex-iugoslav. Iar peste Ocean, comentariile pe acest subiect sunt de genul: din motive stupide, naționaliste, nu s-a reușit să se găsească un compromis. Adevărul este că s-a încercat, în parlamentul macedonean, găsirea unei formule de compromis, pentru schimbarea numelui actual al statului. Nu s-a reușit. Au fost demonstrații de stradă. Dovadă că există o identitate și o mândrie națională, o aderență față de autodefinirea ca fiind macedonean.

Sigur, optând pentru o paralelă îndrăznească, nu știu peste cât timp, situația s-ar putea repeta. Statul creat între Prut și Nistru, are – prin Constituția din 1994 –, statutul asumat de neutralitate, excluzând a priori o posibilă integrare în comunitatea euroatlantică. Dar funcționează un birou de informare-documentare la Chișinău. În plus, Republica Moldova face parte din Parteneriatul pentru Pace.

– Iar NATO i-a garantat integritatea teritorială... – Deci sunt destule motive ca să mă pot gândi la un viitor euroatlantic al acestui stat. Însă problema ar fi, probabil, trasă la indigo. România ar trebui să înceapă de pe acum să gândească strategic și să joace inteligent această carte.

NU ÎNCĂ!

– Cum credeți că s-au reîntors, la Kiev și Tbilisi, șefii de stat din Ucraina și Georgia?

– Sunt convinsă că președintele georgian nu a revenit în patria sa la fel de fericit ca omologul ucrainean. Printre georgieni există un sprijin majoritar pentru aderarea la Alianță. Dar au problema Abhaziei și Osetiei de Sud, care și-au proclamat, din 1991, statutul de teritorii autogouvernate, inclusiv independența față de Tbilisi. Duma de Stat a Rusiei a decis, la 21 martie, a.c., suplimentarea trupelor rusești de menținere a păcii atât în Abhazia, cât și în Osetia. Cred că aici a fost una din cărțile pe care Moscova le-a jucat înaintea Summitului NATO de la București. Neoficial, s-a avansat ideea că, în schimbul neinvitării Georgiei, Rusia nu va recunoaște independența celor două republici separatiste. Dar opinia publică georgiană va înțelege că decizia nu a fost în mâna președintelui Shalakashvili, în niciun caz. Este adevărat că el a fost, cu o săptămână înainte, la Washington D.C., unde i s-a promis sprijin. L-a avut. Dar a existat opoziția Germaniei, Franței și a altor state din... vechea Europă, exprimată prin sintagma: NU ÎNCĂ!

În privința opiniei președintelui ucrainean, acesta a declarat, chiar în Consiliul NATO-Ucraina, că este foarte fericit. Faptul că s-a vorbit deja de Ucraina, ca de o viitoare țară membră a NATO este deja o victorie. Una extraordinară.

SUMMITUL DE LA SOCI

– Sunt însă analiști care apreciază că această amânare a înmânării M.A.P.-ului către Ucraina și Georgia a asigurat o netezire a drumului spre Summitul de la Soci, unde se mizează pe un acord bilateral pozitiv.

– I-ați zis bine... Summitul de la Soci. Acesta a fost programat la fosta reședință de vară a țarilor Rusiei, pe malul Mării Negre, între cei doi președinți care au marcat ultimul deceniu la Vest și la Est de Europa, dar și pe continent. Cei doi nu au ajuns la o înțelegere în privința celui mai important punct de pe agenda întâlnirii, chestiune cu privire la care membrii NATO au reușit să construiască un consens: scutul antirachetă! Dar au semnat un acord strategic, trasând liniile generale ale relației SUA-Federația Rusă pentru mandatul următorilor președinți!

A fost o întâlnire de adio, la apusul actualelor mandate, o întâlnire care a debutat cordial, Putin primind singur perechea prezidențială americană. Nu știu dacă ați remarcat momentul în care președintele rus a oferit, dezinvolt, un buchet de flori Laurei Bush. Apoi, i-a atins în treacă mână! Un gest cald, familiar chiar... Putin le-a arătat o machetă a Jocurilor Olimpice de Iarnă, din 2014, care se vor desfășura acolo! "Acesta este yachtul dumneavoastră" a glumit Putin, indicând un vas alb, de 7,5 cm, pe fundalul albastru, care semnifică apa (Mării Negre). Bush a zâmbit... Mesajul implicit era legat de faptul că Rusia gândește pe termen lung, că atunci președintele Bush nu va mai fi la fel de important, că vasul său va fi destul de mic... În fine, nu vreau să fac un

exces de interpretare. Ceea ce vreau să subliniez însă este că asemenea gesturi sunt grăitoare și că nimic nu este lipsit de sens la astfel de întâlniri. A avut loc și o altă întâlnire interesantă, un dineu de la care n-a lipsit caviarul roșu: George și Laura Bush, flancați de cuplul de forțe Vladimir Putin – Dimitri Medvedev... Trageți dumneavoastră concluziile! Oricum nu vom afla prea curând ce s-a discutat acolo.

LONGEVIVĂ, DAR ȘI PERFORMANTĂ

– Cum poate fi percepută azi evoluția NATO, din perspectiva focalizării reconfirmate, pe procesul de transformare a Alianței? – De-a lungul celor aproape șase decenii de existență, Alianța nu a fost doar longevivă, ci și performantă. Și asta nu s-ar fi întâmplat, dacă nu ar fi reușit tot timpul să se transforme. De altfel, la Cartierul General al NATO, cuvântul de ordine este transformarea. Balanța dintre extindere și transformare, la orice tip de organizație internațională, este o provocare. De pildă, la Uniunea Europeană, se vorbește de adâncire și extindere. Adâncirea are la UE sensul pe care îl are transformarea la NATO. Adică adâncirea procesului de relaționare a statelor membre și de omogenizare economică a comunității europene.

Revenind la Alianță, cred că prin menționarea securității energetice și a celei cibernetice vom avea, din punct de vedere conceptual, o schimbare importantă a NATO. Se va ajunge, astfel, de la conceptul inițial de securitate, cu cinci dimensiuni, la unul nou, cu șapte dimensiuni. Și asta este o mutație extraordinară. De adaptare la noile provocări. Doar și președintele Bush a vorbit de Noul NATO. Ceea ce confirmă transformarea Alianței.

De altfel sunt convinsă că atât în Afganistan, cât și în Kosovo aliații vor dovedi că reușesc să se reorienteze către o relaționare fructuoasă cu civilii, cu proiecte viabile în reconstrucția societăților respective. Sunt planuri prin care Alianța poate câștiga bătălia în Afganistan.

VICTORII ROMÂNEȘTI

– Care sunt punctele câștigate de România la Summitul de la București? – O să vă surprind, dar dincolo de organizarea evenimentului, pentru care ni s-a mulțumit de la Bruxelles, victoriile publice reale au fost întâlnirile președintelui României cu omologii americani și rus. Acestea confirmă creșterea rangului țării noastre în arhitectura mondială de securitate. Întâlnirile cu cei mai importanți șefi de stat de pe planetă, cu rezultatele cunoscute, constituie reușite ce nu pot fi contestate.

Pe de altă parte, relația bilaterală cu Statele Unite își arată roadele. De data asta președintele Bush ne-a dovedit că americanii sunt promomâni. Faptul că președintele SUA a mulțumit în repetate rânduri poporului nostru și a menționat că americanii sunt onorați să ne aibă prieteni, referirea concretă la militarul român căzut la datorie, întâlnirea bilaterală cu premierul, ceea ce va da respirație adecvată dimensiunii economice, toate acestea sunt puncte câștigate, confirmări ale statutului de aliat de încredere al României. Un statut la care au contribuit, la acest Summit, după opinia mea, atât Ministerul român al Apărării, cât și cel al Afacerilor Externe.

Summitul a trecut, dar...rămâne! Fără a fi sentimentală, sunt fericită că am asistat la acest Summit, în București, pe care l-am văzut, l-am comentat la televiziune, la radio și, iată că, printr-un concurs fericit de împrejurări, l-am sintetizat și în... săptămânalul militarilor români. O publicație care ar merita să fie la dispoziția tuturor românilor, la centrele de difuzare a presei de nivel național. Tatăl meu, deși nu este și nu a fost militar, este un ascultător fidel al Orei Armatei și este bucuros de fiecare dată când îi dau câte un Observatorul... În statele aliate, presa militară, nefiind politizată, reprezintă o voce mai obiectivă și care contează în ecuația exercitării dreptului la exprimarea unor opinii avizate în domeniul securității internaționale.

Interviu realizat de colonelul Ion PETRESCU